

מערך בנושא גבריות/נשיות מיטיבה: חשיבה ביקורתית ויכולת בחירה

מותאם למפגש פרונטלי ולמקוון - חטיבת ביניים ותיכון

משך פעילות: 45 דקות

מטרות:

1. לעודד חשיבה ביקורתית ודין פתוח על סטריאוטיפים ותפיסות מגדריות.
2. לקדם ביטוי אישי והעצמה של בחירה אישית, וחברות בקבוצת השווים שמאפשרת טווח רחב יחסית של התנהגויות.

למחנכת:

המטרה של מערך הפעילות היא לעודד את התלמידים להעמיק את הבנתם בנושאי מגדר ולהכיר את ההשפעות החברתיות והתרבותיות המעצבות את תפיסותינו לגבי תפקידים והתנהגויות מגדריות. באמצעות התרגילים, הדיונים והפעילויות, אנו שואפים לפתוח פתח לחשיבה ביקורתית, להבעת דעות אישיות ולהעצים את היכולת לבחור ולהשתנות בתוך השיח החברתי.

הפעילות נועדה ליצור סביבה בטוחה ומכילה שבה כל תלמיד ותלמידה ירגישו חופשיים להביע את עמדותיהם, לשתף חוויות אישיות ולבחון יחד את המקורות שמעצבים סטריאוטיפים מגדריים.

המסר המרכזי הוא - להכיר, להבין ולבחור - להיות מודעים להשפעות החברתיות על ההתנהגות שלנו בהקשר של גבריות/נשיות, ולאפשר טווח רחב יותר של חופש-לעצמנו ולחברים/ות שסביבנו.

לעוד הרחבה בנושא:

1. סרטון טיקטוק על הסללה מגדרית - <https://vt.tiktok.com/ZS65wrN23>
2. סרטון מהכוכב הבא על תפיסות מגדריות ואידיאל היופי - <https://www.facebook.com/reel/1109629687563038>

המערך:

1. פתיחה (10 דקות)

נסדר מעגל במרכז הכיתה ונתחיל בסבב פתיחה של באיזה חוג הייתי כשהייתי ילד.ה? או באיזה חוג אני נמצא.ת היום?
- המטרה היא רגע לעורר את הכיתה לפערים מגדרים (לצורך העניין: יכול להיות שהבנות היו בחוגים שיותר מתאימים לבנות, כמו: ריקוד, נגינה וכדומה ובנים, כדורגל, ספורט וכדומה).

2. היכרות עם המושג מגדר (תיאטרון פנטומימה ושמש אסוציאציות) 20 דקות

תיאטרון פנטומימה - נחלק את הכיתה לזוגות - כל זוג צריך להציג לכיתה סטריאוטיפ מגדרי אחר בפנטומימה (איך בנים מתנהגים ואיך בנות מתנהגות - למשל: איך בנות מתארגנות ליציאה ואיך בנים? / מה בנים עושים בצבא ומה בנות? / איך בנים אוכלים ואיך בנות אוכלות וכדומה). המטרה של הכיתה היא לנחש את הסטריאוטיפ.

- **נשאל:** האם אנחנו מסכימים.ות עם הסטריאוטיפים האלה? מי מכתוב אותם? מי זאת החברה?
האם אתם מכירים תכנים בנושא מהרשתות החברתיות?

שמש אסוציאציות - לאחר מכן, נכתוב על הלוח את המושג מגדר ונשאל את הכיתה מה זה אומר להם.
נסביר לכיתה מהו מגדר.

מהו מגדר: מגדר- הוא מונח במדעי החברה המתייחס להבחנות בין הגבר לאישה, שהן תלויות חברה ותרבות. "זהות מגדרית" היא כיצד אדם תופס את עצמו: כגבר או כאישה או אף אחד מהם. הזהות המגדרית נקבעת על פי הגדרתו העצמית של האדם והיא מבוססת על חוויתו האישית.
התנהגות מגדרית- האופן בו אנו מבטאים.ות את המגדר. אנו יכולים להתבטא בדרכים רבות ומכאן, לכל אחד יכולות להיות התנהגויות גבריות ונשיות.

3. עמדות אישיות (20 דקות)

נציג כל מיני משפטים שקשורים למיתוסים חברתיים ותפיסות מגדר והכיתה צריך לנוע במרחב לפי העמדה האישית של כל אחד ואחת (חלוקה של הכיתה - ימין מסכים.ה, שמאל לא מסכים.ה ואמצע זה תלוי / כולם.
בשורה ומי שמסכים.ה מתקדם.ת צעד קדימה). לאחר כל משפט, נשאל את הכיתה שאלות ונעורר דיון על התשובות שלהם.
- במידה ויש לכם רעיונות לעוד סטיגמות מגדריות, תוסיפו משלכם. (במיוחד אם יש דברים שבולטים בשכבה).

שאלות מנחות:

- למה בחרתם.ן בעמדה זו?
- האם יש לכם חוויה אישית או דוגמה מהסביבה שתומכת בעמדה הזו?
- איך אתם.ן מרגישים.ות כלפי המשפט ומה הייתם.ן משנים בו אם הייתם יכולים.ות?
- איך תתנהגו אם חבר/ה יספרו שקרה להן משהו שתואם/סותר את המשפט?

משפטי עמדות:

- ◀ בנות צריכות ללבוש בגדים צמודים ובנים רחבים.
- ◀ בנות שהן עצמאיות וחזקות יש עליהן סטיגמה שהן 'קשות' ועל בנים יגידו שהם 'מנהיגים'.
- ◀ בנות צריכות להיות עדינות ושקטות.
- ◀ ספורט זה תחום יותר של בנים.
- ◀ מקצועות מדעיים זה תחום יותר של בנים.
- ◀ בנים צריכים ליזום את הנשיקה הראשונה.
- ◀ בקשר בנים צריכים ליזום את הצעד הראשון.
- ◀ בדיוק ראשון בנים צריכים לשלם.
- ◀ במשיכה לבנות יותר חשוב האופי ולבנים יותר חשוב המראה.
- ◀ בזוגיות הבנים צריכים להיות גבוהים יותר.
- ◀ בנים לא מדברים על רגשות.

שאלות לדיון:

- לאיזה מהעמדות התחברתם. ואיזה הייתם רוצים. (למשל: אני ממש סבבה עם להוריד שערות אבל מעצבן אותי שבנים לא מדברים על רגשות).
- איך לדעתכם המשפט הזה משפיע על היחסים בין בנים לבנות?
- מה לדעתכם המקור של התפיסות האלו? המסורת, החינוך, המדיה או משהו אחר?
- האם לדעתכם תפיסות אלו משתנות עם הזמן? אם כן, איזה שינויים אתם רואים?

4. סיכום וצפייה בסרטון (10 דק)

אופציונלי: צפייה בסרטון של בר נוימן - אושיית רשת שמסבירה על מגדר בעקבות הצהרת טראמפ על "2 מגדרים". [סרטון על מגדר - בר נוימן](#)
סכמו את הפעילות במסר האישי שלכם. על תפיסות מגדריות ותשאלו אותם בסבב - איזו סטיגמה מגדרית הייתי רוצה לשנות?

מסרים: היום נכנסנו לעולם המגדר, למדנו להכיר את התפיסות, הסטריאוטיפים והנורמות שמשפיעים עלינו - לא רק דרך מה שהחברה אומרת, אלא גם דרך מה שאנחנו חווים. ויום-יום.

המסר שלנו הוא פשוט: **להכיר, להבין ולבחור.**

- **להכיר** - להכיר את עצמנו, להבין את התחושות והזהות שלנו, ולזהות את ההשפעות החברתיות ואיך הן משפיעות אלינו.
- **להבין** - להבין שהדימויים והציפיות אינם בהכרח אמת מוחלטת, אלא תוצר של תרבות, מסורת ותקשורת.
- **לבחור** - לבחור להיות אמיתיים, לבטא את עצמנו באופן שמרגיש נכון, ולאזן בין הלחצים החברתיים לבין הרצונות האישיים שלנו.

תזכרו שאנחנו חלק משמעותי בשיח החברתי, ושכל שינוי קטן מתחיל בהכרה ובביטוי אישי אמיתי. המשיכו לשאול, לחשוב ולבקר - כי רק כך נוכל ליצור חברה שמכילה, שווה וצודקת לכולנו.